

Wat de Voorzienigheid teweeg bracht op Abdij Lilbosch op 1 april 2021, Witte Donderdag, zullen wij in deze kroniek proberen duidelijk te maken.

Deze prachtige foto van Kitty Vonk Heuts geeft het mysterie van de Voorzienigheid goed weer

De basis voor de samenstelling van deze kroniek is de evacuatie van het gezin van Padre Familias Sjeng Rutten vanuit Susteren naar de Houtstraat in Pey

Samensteller:

René Rutten van Pejerlandj

rjm.rutten@kpnplanet.nl

tel. nr. 0475-482523

De hoofdpersonen in deze kroniek zijn:

Zonen van Sjeng Rutten, Chris, Pieterjan en Paul

René Rutten van Pejjerlandj bij de bunker.

Het Verhaal:

De “ziener/contactpersoon” in dit verhaal is René Rutten en heeft betrekking op een **ontmoeting** op Lilbosch die achteraf zo goed in elkaar past dat er iets mysterieus achter moet zitten.

Aangezien ik vaak confrontaties meemaak die moeilijk te voorspellen zijn ben ik hoe langer hoe meer in een **voorzienigheid** gaan geloven, want er moet iets zijn dat zaken aanstuurt anders liepen wij hier niet rond.

Daar gaan we:

Het was witte donderdag 1 april j.l. toen ik tegen het middaguur het erf van abdij Lilbosch nog wat aan het aanvegen was, (het wordt geen 1 april grap) kwamen er twee mannen enigszins voorzichtig door de toegangspoort (geen vrije toegang) naar binnen. Heb hen uitgenodigd om naar binnen te komen. Er ontstond een gesprek waarbij de gebiedsgids René al gauw het woord nam en dat is hem wel toevertrouwd, maar zal me beperken tot de kern.

Er werd mij gevraagd of ik een monnik was. Toen ik daar antwoord op gegeven had vroegen ze in welke functie dat ik dan werkte. Verhaal van vrijwilliger en gebiedsgids was gauw verteld. Toen ik mijn visite kaartje overhandigde met de naam Rutten op merkten zij op dat ze twee broers waren en dat hun naam ook Rutten was.

Nam het verhaal weer over en we kwamen tot de conclusie dat we geen familie waren. Heb hun toen het verhaal verteld van Chris Rutten, burgemeester van o.a. Nuth, Breda en verschillende andere plaatsen, die een paar jaar geleden met mij contact had opgenomen, (januari 2018).

Reden was dat hij in het "Historisch Jaarboek voor het Land van Zwentibold een artikel had geschreven over de evacuatie periode van Susteren omdat zijn vader Sjeng Rutten een dagboek had bijgehouden. We hebben toen verschillende keren gemaild en heb hem ook persoonlijk ontmoet, omdat hij mijn naam gevonden had op Pejjerlandj waarin ik verschillende oorlogsverhalen geschreven had.

Chris Rutten bij het huis waar ze in de oorlog geëvacueerd waren bij de fam. Offermans

Een van de onderdelen van zijn verhaal was dat ze op de Houtstraat te Pey geëvacueerd waren geweest van 13 januari tot 21 januari 1945. Groot probleem was dat het gezin nog een baby (Pieterjan) had die in oktober 1944 geboren was. En melk was toen schaars, maar mede dankzij de hulp van een familie Derks die nabij in een kelder zaten bij de familie Schalken, de veldwachter, hebben ze die periode goed doorstaan. (Zie in bijlage uittreksel uit Dagboek Sjeng Rutten)

Intermezzo:

“Hoe kwam de familie Derks op de Houtstraat 58 terecht:

Paula Derks haar herinneringen over de oorlog zijn vastgelegd in een notitie die door haar broer Hans is samengesteld en getiteld: “Echt waar, waar in Echt”.

Daaruit komen onderstaande gegevens.

- In de zomer van 1944 werd de situatie voor onze familie onhoudbaar in Maastricht en Mama stuurde ons - Louke, Ruud, Hans en ik – naar Echt. Een tijdje na ons vertrek kwamen Mama en Renée met de laatste trein ook aan in Echt. Wij kregen in de Kreyerstraat te Echt onderdak.
- Bij het algehele evacuatiebevel op 7 november 1944 vertrokken wij naar Hingen een klein dorpje bij Pey naar “Leenderhof”, hier zaten meer dan honderd evacués op een groot landgoed.
- Aangezien de sfeer bij zoveel mensen in nood ook niet altijd geweldig was zijn we op zoek gegaan naar een ander evacuatie adres dat werd , door bemiddeling, gevonden op de Houtstraat in Pey in het huis van Veldwachter Schalken, hier waren nog veel bruikbare goederen aanwezig. Tevens een grote kelder.
- Om voor mij onbekende reden verhuisden wij een tijdje later naar het boerderijtje van Vaessen (Biej Feus) een boerderijtje op de Houtstraat en daar zijn we gebleven tot we de ellende van de bevrijding doorstaan hadden en terug naar Maastricht konden, via allerlei hobbels, letterlijk en figuurlijk.

Veldwachter Schalken was de Over Opa van Sjeng Schalken de tenniser. “

Boerderij schuur van Vaessen Houtstrt 115.

Toen werd ik door een van mijn gasten onderbroken, Pieterjan Rutten merkte op: **“Dat kind was ik”**. Paul Rutten had er al een beetje gnuivend bijgestaan, maar verbazing was toch enorm. Chris bleek hun oudste broer te zijn.

Foto van Pieterjan en René Rutten gemaakt door Paul Rutten op Lilbosch

Nadat we nog wat gepraat hadden over Corona e.d. hoe kan het ook anders, vertelde Pieterjan nog dat hij jarenlang met zijn broers en vader op Goede Vrijdag de dienst op Lilbosch bezochten, vanuit Susteren.

Het volgende onderwerp dat ter sprake kwam was de vraag van Paul Rutten: “Mijn schoonvader, Frans Slegers geboren in 1910 heeft op het St. Bernardus college gestudeerd en ik zou het prachtig vinden iets uit die periode terug te vinden” Mijn antwoord was: “Zoiets moet je mij niet vragen, want ik ga door”

Zie bijgaand het resultaat van het onderzoek in het Archief van Oriëns, tijdschrift van de studenten van het Bernardus College van Abdij Lilbosch., waarvan ik het beheer heb.

3016

SCHOOLJAAR 1923 - 1924.

Ant. v As	H. Eggen	W. Kordelaar	W. Putman	Ant. Schellens
Adriaansen	W. Eggen	Jan Kuipers	CH. Pennings	Cor. Schellens
Piet Brouns	W. Eillebrecht	Ger. v Kemenade		Jean Seegers
Tom Brouns		Leo Kohlmann		Frans Slegers
A. van Boekhout	Theo Feijen	Jos. Kohlmann	Joh. de Ruyter	H. Sieverding
Louis de Bourbon	Fransen	de Koning	Kees de Ruyter	W. Schrapler
Janus Bijnen			Jul. Ramakers	Stevens
Piet Beurskens		Lubbers	Aad de Ruyter	
J. Babeliewsky	Th. Gerritsma	F. Langelaan	Laur. Roovers	
	J. Geyer		Roemaat	
Willie Coenen	Geyer	Bram van Mil	Jos. Rulkens	Gerard Vaes
		Henk Le Maire	Roemaat	Vaes
Pierre Deltrap	J. Hellwig	Karel Messelink		Vlokhoven
Victor Debets	Driek vd Haijden	Leo Messelink		
Jos Diels	Antoon Hoeben	Moors	H. Sauter	
Harry Donders		v Mierlo	Ant. Sauter	
Eug. Debie			Jean Sauter	Nico Wegdam
v Daal	H. Isermann	H. Overberg	Jac. Schroyen	P. Westelaken
Debie	Frans van Iersel	Offermans	Sieverding	Warenburg
			H. van Soest	

Namen van de leerlingen zie rechter rijtje nr. 4. Van boven.

Tot slot de epiloog

In deze epiloog zal ik nog enkele markante mysterieuze zaken die uit de Voorzienigheid voortkomen , aan de orde stellen

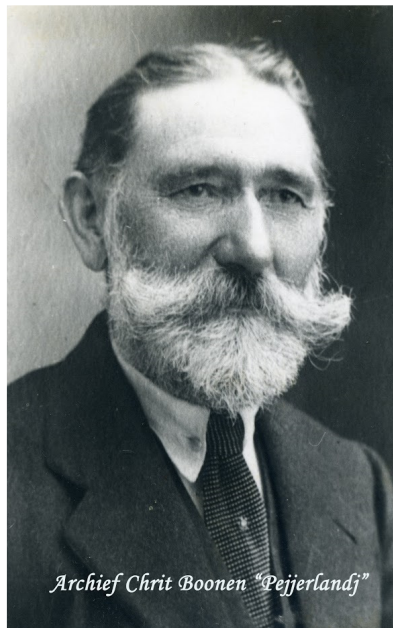
- Toen ik Paul Rutten belde dat ik wat gevonden had over zijn schoonvader, was hij natuurlijk erg enthousiast en had ook een verrassing voor mij:
- “Was gisteren aan het wandelen en kwam een bekende dame tegen met een hond en hij vertelde haar het verhaal over Lilbosch, antwoord van haar was “heb je René Rutten niet gezien” Die mevrouw was Mw. Baggen Göttgens waar ik tientallen jaren mee op de St. Catharina school in Sittard gewerkt had. Haar man, klasgenoot van Chris, was tandarts en Paul Rutten ook. Ze wonen allebei in Munstergeleen.
- Het contact tussen Chris Rutten en Hans Derks is ontstaan, nadat ik tijdens de contacten met Chris op zoek ben gegaan naar de familie Derks, omdat bij mij een licht was opgegaan.
- Had namelijk een tijdje van te voren contact gehad met de familie Derks over hetzelfde onderwerp.
- Na enig zoek en naslagwerk kreeg ik uiteindelijk contact met Hans Derks. Zie : “Echt waar, waar in Echt” waarvan ik gewag heb gemaakt in het intermezzo.
- Heb deze twee personen, (Chris Rutten en Hans Derks) met elkaar geconfronteerd, tot genoegene wederzijds. Dit heeft een intensief mail contact tot gevolg gehad in driehoeksvorm.
- Enkele mij toch wel aansprekende zaken waren toen bleek dat Hans en Chris beiden nogal raakpunten hadden. O.a. de betrokkenheid bij de Universiteit van Paramaribo.
- Het eerste mailcontact kwam van Chris op 19 januari 2018 naar Hans Derks en CC naar René.
- Passage uit een mail van Hans die anders denkt over de voorzienigheid was: “Ik denk niet dat we de “geest van Lilbosch” nodig hebben om als gewone stervelingen te beseffen dat hier wel erg veel “toevalligheden” zijn samen gekomen die in ieder geval voldoende zijn om een historisch bewijs te leveren. Het dramatisch dagboekverslag van je vader heeft bij

mij, die als zesjarige dit meegemaakt heeft, een traantje niet kunnen onderdrukken.

- Hans dankt in de mail vooral René Rutten voor de goede diensten als “postillon d’amour” tussen de families Rutten en Derks.
- Zal enkele foto’s die Pejjerlandj over deze periode heeft aan de families doorsturen.
- Rondleidingen zijn te boeken als de lucht weer rein is bij :
rjm.rutten@kpnplanet .nl tel. nr. 0475 482523
Dit is zijn aandeel aan de website van Pejjerlandj

Zijn jullie nieuwsgierig naar meer oorlog verhalen over Lilbosch en Pey 40-45 zie www.pejjerlandj.nl

Persoonlijke noot van René Rutten

Archief Chrit Boonen "Pejjerlandj"

Graadje Rutten mijn Opa zou , in de volksmond, een ziener geweest zijn wie weet volgens deskundigen slaan eigenschappen een generatie over.

09-12-1856 tot 21-11 1944

Hingen april 2021

Bijlage 1:

Uittreksel uit evacuatie dagboek van Sjeng Rutten de Padre Familias van de familie Rutten (o.a. Chris, Pieterjan en Paul) die ik inmiddels ontmoet heb. Volledig dagboek is in bezit van Chris Rutten de oudste zoon.

- Mededeling vooraf: In Susteren werd ook het evacuatiebevel van kracht op 7 november 1945. Verschillende gezinnen vertrokken o.a. naar Hingen, dit dorpje werd vrijgesteld van evacuatie omdat de omringende plaatsen al helemaal vol evacués zaten, of misschien als menselijk schild werden gebruikt, wie het weet mag het zeggen. Er bleven echter ook veel gezinnen achter in Susteren en dit werd in eerste instantie onder strenge voorschriften gedoogd door de Nazi's.

Evacuatie karavaan

- **We schrijven 12 januari 1945** als de familie Rutten te horen krijgt dat er in Pey een huis voor hen beschikbaar is op de Houtstraat 61 te Pey, huis van de fam. Valkenburg die geëvacueerd waren op grond van het bevel op 7 november 1944. Omdat er in de omgeving nergens meer plaats was werd voor deze noodoplossing gezorgd, met toestemming van de Ortscommandant.

- **Zaterdag 13 januari** is de dag van de echte evacuatie. Om half 10 werd vertrokken met een militaire wagen, dat was een luxe. De personen die mee mochten waren: Mevrouw, Paula, Gemma, Crisje en Pieterjan. Mevrouw, soldaat, Crisje en Gemma op de bok. Pieterjan werd met de wieg vastgebonden in de wagen. Paula met de fiets er achter aan. Mama, Sjieër Pierre, Truus en Marietje zijn nog thuis, en zijn later te voet met van allerlei spullen naar Pey Houtstraat 6 vertrokken. Het was een klein boerenhuis. In de omgeving zitten nog verschillende andere families, waarbij de familie Derks. Derks was nog samen met mij, Sjeng leraar aan de Avondnijverheidsschool te Susteren geweest. Deze familie heeft ons zeer goed geholpen hoofdzakelijk met melk voor Pieterjan.
 - **Zondag 14 januari** is Pierre Widdershoven naar de kerk geweest op het Hingen, deze werd gelezen in een schuur en was helemaal vol. Wij zijn op een andere plaats in een schuur bij een huis ter kerke gegaan.
 - **15 januari 1945** Op het Hingen nog wat melk en brood kunnen krijgen, alles te voet en het was zeer koud.
- 16 januari** hoorden wij reeds vroeg schieten vanuit de richting Susteren. We moeten vaak schuilen in de kelder.

Kelder van "ons" huis op de Houtstraat

- **17 januari:** De hele nacht is er verschrikkelijk geschoten. Om half zeven sta ik op om de kachel aan te maken. Richting Susteren-Dieteren steeds vuur en schijnwerpers. Rond 9.00 uur vluchten er soldaten ons huis

binnen al dan niet gewond. Er komen zelfs geallieerde krijgsgevangenen voorbij

- **Donderdag 18 januari 1945:** De hele nacht is er verschrikkelijke geschoten, de hel kan niet erger zijn. Tegen zeven uur horen we van verre donderen, rond 10 uur wordt het iets rustiger. Er komen verschillende Duitse soldaten het huis binnen om zich te beschermen tegen de granaten. Een is gewond aan zijn ogen en kan niet meer zien, een ander heeft een schot boven zijn linkeroor. Ze vertellen dat er gisteren in Susteren fel gevochten is. Een rode kruis wagen komt hen ophalen. Het granaatvuur blijft aanhouden en wij komen dan ook niet uit de kelder. Mama kookt een grote ketel soep want iets anders is er niet, alleen wat melk voor Pieterjan. 's Middags zien we een paar Duitse tanks (7) Soldaten sluipen langs de huizen. Bij het kruispunt in Pey zouden

Tanks bij het kruispunt Pey

Engelse tanks staan was een bericht. Twee tanks rijden op en neer en blijven vuren. In de namiddag rijden de tanks richting Lilbosch. De soldaten zijn verdwenen en alles is rustig tot er plotseling een fel aanhoudend pantsergeschut vanaf Lilbosch te horen is. De toren van Pey wordt van de kerk geschoten. We hebben een rustige nacht gehad Met een snee brood en havermout als avondmaal.

De kerktoren werd door de Britten van de kerk in Pey geschoten omdat er een uitkijkpost van de Duitsers inzat

- **Vrijdag 19 januari 1945:** Paula huilt omdat we nog niet bevrijd zijn. We gaan bij Derks water halen. Zouden de Duitsers teruggeslagen zijn. Derks meent dat dit mogelijk is. Om 9.00 uur komen twee tanks door de Houtstraat gereden: **HET ZIJN TOMMIES!!**. Alle mensen vliegen de straat op **WIJ ZIJN BEVRIJD**. We dansen bij Derks in de keuken en lopen op straat de Tommies tegemoet, huilen, schreeuwen en lachen.

Pierre Widdershoven vertrekt direct met de fiets naar Sittard. Pierre Leinaerts en ik gaan te voet naar Susteren en Sittard. Om ons huis in Susteren zijn soldaten, we mogen niet naar binnen moet eerste doorzocht worden. We gaan door naar Sittard. Bij Heggen worden we aangehouden en wordt een revolver op ons gericht, we moeten papieren laten zien en men filmt ons twee keer. Bij Stelten in Nieuwstadt krijgen we echte koffie met wit brood. Daarna naar Sittard en daar worden wij door veel mensen bestookt met vragen over hoe het in Susteren, Pey en Hingen is, men informeert naar familie enz.

Tegen de avond wordt Paula met de kinderen gehaald daar heeft Piet Houx voor gezorgd

WE HEBBEN WEER LICHT, WARMTE, EN VOEDSEL

Wij zijn bevrijd na vijf jaar van onderdrukking een niet te beschrijven gevoel

Bijlage 2: Evacuatieverhaal Hingen

Hingen werd in de evacuatiетijd WO II 1940-1945 toevluchtsoord voor bijna 2000 mensen uit de omgeving die gastvrij werden opgevangen

Op 6 november 1944 maakte de burgemeester van Echt, A. den Rooyen, het evacuatiebevel van de Duitse Militaire instanties bekend, dat uitgevoerd moest zijn op dinsdag 7 november 1944 des avonds.

Wegkruis Echterstraat/Hoogvelsdsweg

In dit besluit werd naderhand de verandering aangebracht dat het Hingen, de noordzijde van de Houtstraat alsmede de oostzijde van de Rijksweg vanaf het kruispunt te Pey niet hoefden te evacueren.

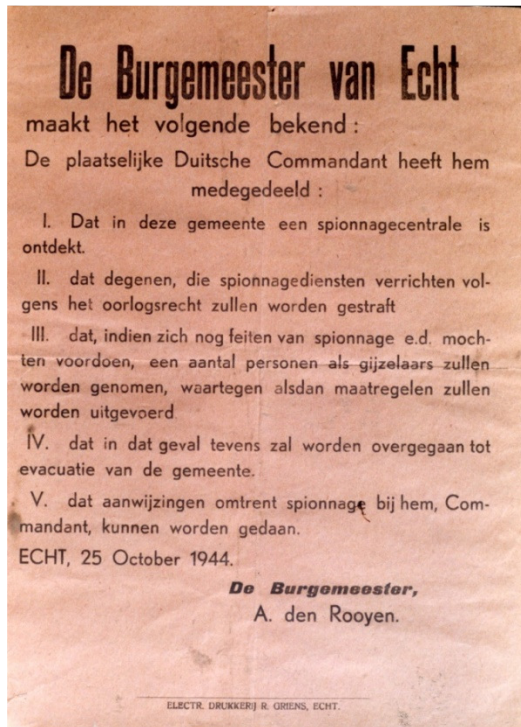
Hierdoor ontstonden hele vreemde situaties: b.v. de bewoners van de Wilhelminalaan moesten evacueren naar de overzijde van de Rijksweg (b.v. Echterstraat)

Uit een onderzoek dat gedaan is om de evacuatiegegevens van het Hingen voor de toekomst vast te leggen op o.a. "Pejjerlandj" de website van Thei Golsteijn, waarin met hem samenwerken Chrit Boonen en Né Rutten, zijn de volgende gegevens vastgelegd, die uiteraard niet helemaal compleet zijn maar toch een duidelijk beeld geven van de leefsituatie van destijds.

Dat hieraan tientallen uren werk zijn geweest moge duidelijk zijn. Wij zijn degenen die gegevens verstrekt of uitgezocht hebben erg erkentelijk.

Bijlage 3: : Evacuatiebevelen In de Gemeente Echt

- *René Rutten heeft uitgezocht wie waar geëvacueerd is geweest zie de website van Peijerlandj.*
- *Het dorpje Hingen bood aan 2585 personen onderdak. Het dorp zelf had 102 woningen met 666 inwoners. Er waren 51 gezinnen uit de gemeente Susteren opgenomen*

Colofon:

**Samensteller:
René Rutten**

**Informatie:
Dagboek Sjeng Rutten
Echt waar, waar in Echt
van Hans Derks
Pejjerlandj**

**Foto's
Voorpagina: Kitty Vonk-Heuts
Paul Rutten
Chrit Boonen Pejjerlandj.**

Copyright: René Rutten

Hingen, april 2021

Tot slot:

- Medewerkers van Pejjerlandj zullen deze kroniek een eervolle plaats geven op www.pejjerlandj.nl en nodigen jullie uit voor een kijkje.

Chrit

René

Thei

Truus en Herman

- De Webmaster is Bart Golsteijn, de zoon van Thei die samen deze site hebben opgestart. Thei is ons helaas te vroeg ontvallen
- Medewerkers van Pejjerlandj bedanken alle personen die hun medewerking verleend hebben bij het tot standkomen.
- Autochtone bewoners van het Hingen verdienen, al dan niet een postuum, een groot compliment.

Foto Kitty Vonk Heuts

Hopelijk zullen deze donkere wolken, van vijf jaar ellende, in de toekomst aan ons voorbij gaan.